Nro 13.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 12. *LUTEGO ROKU* 1799. *we WTOREK.*

z Berlina dnia 5. Lutego.

N. Pan Generała Leutnanta barona de *Gortz* mianował aktualnym taynym miniſtrem ſtanu i woyny, tudzież szefem departamentu woyſkowego w dyrektorium generalnym.

z Londynu dnia 25. Stycznia.

Watterford, Limmerick i inne handlowe miaſta *Irlandzkie* oświadczyły ſię za *Unią*.— Alderman *Wortkington*, ktory dla iednego korpusu mieyſkiego w *Dublinie* ſztandar z napisem: *Za Krola i Konſtytucyą Irlandzką* wygotować kazał, był mocno za to naganionym od rządu, i korpus wspomnione inny ſztandar otrzymało. Poselſtwo krolewſkie względem Unij zoſtało także parlamentowi *Irlandzkiemu* poſłane. — Prezydent i wielu kupcow *Dublińſkich* oddali adress podziękowanis oratorowi parlamentu *Irlandzkiego* Panu *Foſter* iako przeciwiącemu ſię Unij. Wprzod nim parlament w *Dublinie* na dniu 22. otworzył ſię, wiele tam woyſka wkroczyło. Niektore osoby z milicyi noszą wſtęgi przeciw Unij. Rząd zakazał aby na dniu 22. nie były wywieszane z domow czarne ſztandary z napisami. – *Niechcemy Unij*, iako to czynić zamyślano. W ogulności rząd użył ſilnych śrzodkow rozruchy wſtrzymuiących. Insurgenci po wſiach nie pokazuią ſię iuż w wielkich korpusach, nie przeſtaią iednak zatrudniać ſię robieniem pikow.— Chociaż Pan *Foſter* orator w parlamencie *Irlandzkim*, chce ſię poſtawić na czele oppozycyi przeciw Unij, wszelako większość za nią okaże ſię przeszło w 50. członkach.— Ośm Regimentow nowych ma ieszcze z *Anglij* do *Irlandyi* popłynąć.— Miaſto *Cork* ieſt naypierwsze, które ſię w ſposobie ſtanowiącym za Unią oświadczyło, i w umyślnym adreſſie wyraźnie o to dopraszało ſię Krola. Miaſto *Dublin* oczewiście muſi ſię temu ſprzeciwiać, gdyż przez usunięcie ſię dworu i Parlamentu wieleby szkody poniosło. Chociaż bardzo wiele zaburzenia poſtrzegać ſię daie, wszelako ſpodziewaią ſię. iż ta ważna odmiana bez gwałtownych wzruszeń uſkutecznioną zoſtanie. Adreſſa podziękowania obu izb parlamentu *Angielſkiego*, względem oſtatniego poselſtwa krolewſkiego oddane są krolowi przez margrabiego *Salisbury* i lorda *Stopford*.— Liſty prywatne przybyłe z *Lizbony*, donoszą, iż w całym kroleſtwie *Portugalſkim* naymocnieysze uzbraiania są teraz przedſięwzięte. Zapowiedziane są nowe poſiłki z *Anglij* na wiosnę. Rząd *Portugalſki* ma teraz plan w ręku ſwoich do powszechnego uzbroienia kraiu, a nayznacznieysza część woyſka ſtanie obozem na granicy *Katalonij*, iak tylko poſiłki z *Anglij* nadeydą.—Wiadomości z *Brazylij* donoszą o ſtraszney insurrekcyi w St. *Salvador*-i w prowincyi *Fernambuc*, która zapaloną zoſtała przez niektóre osoby obce, tudzież wolnych *Indyanow* w śrzodku kraiu zamieszkałych, z których iednak wielu iuż ſtracono.— Wielki oddział woyſk *Hiszpańſkich* poſłany ieſt z *Sevilly* do *Fontarabiy* i innych ſtanowiſk woiennych przy *Pireneach*.— W gorach *de Cevennes* kotrewolucyoniści *Francuzcy* w znaczney liczbie zgromadzili ſię.— Generał *Stuart* zatrudnia ſię teraz poprawą fortyfikacyow na wyspie *Minorce*. W *Barcellonie* oczekiwana ieſt fregata *Neapolitańſka* z Papieżem i całą familią xiążęcia *Parmeńſkiego*.— Lord *Keith* przybył do flotty pod *Cadix* dla obięcia kommendy nad flottą, w przypadku gdyby lord St. *Vincent* do *Anglij* chciał powrocić, lubo miał on iuż ten zamyſł porzucić. Dopiero wczoray Tomasz *Grenville* wyiechał ztąd do *Berlina*. Zlecenia mu dane maią być wielkiey wagi.— Admirał *Roger Curtis* przybył od *Gibraltaru* z konwoiem wielkiey kupieckiey flotty z morza srzodziemnego. Mowią, iż ten konwoy ſamego cła pół milliona zapłaci.— Wczoray rocznica urodzin Pana *Fox* była obchodzona, na którey *Horn Tooke* miał zapalaiącą mową. Panowie *Erſkine*, *Scheridan*, etc. byli na niey przytomni. Obie izby kongreſſu *Amerykańſkiego* oddały prezydentowi *Adams* adressy podziękowania, za mowę iego przy otwarciu seſſyow mianą. W niektorych okolicach *Amerykańſkich* okazuie ſię bardzo żywa partya *Francuzka*.— W portach *Hiszpańſkich* zawsze dotąd towary *Angielſkie* są sprzedawane.— Generał *Washington* był obecny otwarciu kongreſſu. Wszyſtkie członki podniosły ſię za wniyściem iego do ſali, zaszczyt oddawany dotąd samemu tylko prezydentowi.— Lord *Stanchope* oświadczył, iż lud powinien ſię teraz wszędzie zgromadzać dla powſtania przeciw Uniy *Irlandyi*.— Rzecz osobliwa, iż w czaſie teraźnieyszego zaburzenia w *Dublinie* z powodu Uniy, wszyſtkie maſki w całym mieście są wykupione, co ieſt powodem do wielu domysłow. Wiele mniema, iż przyidzie do Scen morderczych w Senacie w ktorych nowi ſię okażą *Brutusowie* i *Kaſſyuszowie*. Familie w zdaniach są podzielone. Hrabia *Schaunon* ieſt za Unią, ſyn zaś iego Lord *Boyle* przeciw, co i w innych familiach widzieć ſię daie.— W iedney gazecie *Irlandzkiey* uczynione ieſt wezwanie, aby dla oratora *Foſter* który ieſt naypierwszym przeciwnikiem Uniy, subſkrypcya zrobiona była. Inne pismo wyraża: Ledwo wierzyć można aby miniſter potrafił ſię odważyć. gdyby nawet miał nadzieię przemodz w kreſkowaniu, na utrzymywanie Uniy, widząc iak daleko Lud ieſt zaburzony.— Chociaż magiſtrat miaſta *Cork* oświadczył ſię za Unią i podał nawet adress w tey mierze, znacznieysza iednak część mieszkańcow miaſta i hrabſtwa tego, przeciw niey powſtaią.

W *Londynie* młody człowiek maiący lat 17. pokazuie ſię publiczności za pieniądze dla osobliwości, iż ieſt nayotylszym człowiekiem w całey *Anglij*. Waży on 17. kamieni i 12. funtow. Obwod ciała iego wynoſi 5. ſtop *Angielſkich* i 4. cale, a okrąg nogi 25. calow. Jeżeli tak daley tyć będzie, ſama go otyłość uduſi.

z Paryża dnia 24. Stycznia.

Mowią, iż z Generałem *Berthier* przybyło także z *Egiptu* do *Korsyki* 17. uczonych.— Po tęgich mrozach, które od mieſiąca znoſiliśmy, odwilż naſtąpiła.— Konsul *Angielſki* i agent *Neapolitaſki* ieszcze ſię w *Genui* znayduią, lecz iako prywatne osoby, i dla tego muſieli zdiąć herby z przed domow ſwoich.— Nayznakomitſi kupcy i inni *Anglicy* w *Neapolu* puścili ſię także z tamtąd do *Sycyliy*.— Ponieważ dwor nieznayduie ſię iuż w *Neapolu*, przeto ſłychać, iż w przypadku niepomyślnym, xiąże *Pignatelli* iako gubernator wyszle naprzeciw *Francuzóm* deputacyą, dla oszczędzenia dalszego krwi rozlewu.— Port *Neapolitańſki* ieſt prawie zupełnie z okrętow *Neapolitańſkich* osobliwie woiennych wyprożniony, iedne bowiem ſpalono, drugie *Nelson* z ſobą zabrał.

Mowią tu iż niektòrzy Xiążęta *Niemieccy* zdaią ſię chcieć raczey połączyć z *Francyą*, niż zrywać pokoy, bez ktorego widzą swoią oczewiſtą zgubę.—Jeden z kuryerow *Włoſkich* napotkał w *Bononii* Krola *Sardyńſkiego* z jego switą; iechał on przez *Lukę* dla popłynienia z *Liworny* na morze. — Mówią iż woyſka *Auſtryackie* niepozwoliły przeiazdu przez swoie territorium dla Obywatela *Trouvé* iadącego na swoy nowy urząd do *Stutgardu*. — Jeden z Adjutantow zmarłego *Fitz-Geralda* zatrzymany zoſtał w *Irlandyi* w momencie gdy wyieżdżał na neutralnym okręcie.

Zapewniaią powtornie, iż Generał *Joubert* ſkłada kommendę armij *Włoſkiey*. Dodaią iż Kommiſſarz *Amelot* i Ambaſſador *Rivaud* rownież złożyli swoie dymiſſye. Zdaie ſię, iż te połączone dymiſſye zasadzaią ſię na przyczynach które nie mogą uniknąć nagany Rządu, gdyż zmierzaią do odięcia tey iednoſtayności, która ſtanowi naygłownieyszą zwierzchności ſiłę. Intrygi *Jakubinow* nie mało ſię do tego przykładaią. — Rząd obawiaiąc ſię aby za dymiſſyą Generała *Joubert*, bardzo wielka liczba officerow nie poszła za iego przykładem, nie przyiął dymisſyi tego Generała. — Generałowie *Kilmaine*, *Bompart* i *Beurnonville* znayduią ſię od kilku dni w *Paryżu*. — Miniſter Policyi generalney wydał rozkaz kancellaryi centralney do zamknięcia balu na ulicy *Michaudiere*, z przyczyny iż ſię tam zapraszano pod nazwiſkiem *Monſieur* z wzgardą praw które zakazały tych tytułow.

Liſt z *Perpignan* donosi, iż dnia 8. wydany zoſtał rozkaz trzem kompaniom 29. pułbrygady lekkiey infanteryi i iedney kompanij kanonierow, ażeby ſię udały do *Bellegarde* dla usposobienia tey twierdzy do ſilney obrony, oboſtrzono także ażeby żadna żywność nie była do *Hiszpanii* przepuszczana,

Podług poselſtwa Dyrektoryatu pod dniem 29. Nivos (18. Stycznia) wartość dóbr narodowych do sprzedaży pozoſtałych, wynosi przeszło na 380. mil: liwr:

Dziennik *Paryzki* zawiera w sobie co naſtępuie: Znana aktorka opery Panna *Arnoult* oddała w tych dniach wizytę Obywatelce *Dumesnil*, ktora była tak długo chlubą Teatru *Francuzkiego*, na ktorym okazywała ſię z rownym zaszczytem dla swoich obyczaiow iako i dla swoich talentow, a która teraz w 86. roku wieku swego żyie uboga i zapomniana w całym *Paryżu*. Jakież mam ukontentowanie, rzekła do niey Panna *Arnoult*, oglądać ieszcze *Meropę*, *Fedrę*, *Semiramidę*. — A propos *Semiramidy*, przerwała Obywatelka *Dumesnil*, przychodzi mi iedna myśl, iak mi ſię to częſto zdarza, dosyć ſzalona; chciałabym pisać do *Buonaparte*. — A to po co? — Jako! ten młody człowiek takie w moich kraiach czyni rozruchy? Chciałabym mu przełożyć, ażeby mi w nich spokoynie panować dozwolił.

Ponieważ miniſter morſki otrzymał rangę Vice-Admirała, przeto wielu ztąd wnosi, iż wyidzie z miniſterium.— Krol *Szwedzki* nie przyiąwszy Ob. *Lamarque* za Ambaſſadora przy dworze swoim, oświadczył, iż przyiąłby za dowod szczegulny przyiaźni, gdyby Dyrektoryat mianował do *Sztokolmu*, Ob. *Noel*, albo Ob. *Caillard*, albo Ob. *Marragon*.— Nawet rząd *Amerykańſki* ktory pod ręką prowadzi negocyacye, kładzie za warunek, aby mu wolno było wybrać osobę na Ambaſſadora.

Generał *Jourdan*, który chciał niedawno na kilka dni wyiachać z szefem sztabu swego Generałem *Ernouf* do *Raſtad*, odłożył na inny czas tę podroż, gdyż teraźnieyſze okoliczności wymagaią obecności iego w głowney kwaterze w *Strazburgu*. Wszyscy ſą powszechnie

kontenci w *Strazburgu* z Generała *Jourdan*. Zyie bardzo prywatnie, nienawidzi zbytku, i nieokazuie żadnego przepychu ani nadętości. Od swoich podkommendnych ieſt bardzo kochany, chociaż karności woyſkowey surowo przeſtrzega. Od obięcia przez niego kommendy, wiele odmian w osobach zoſtało poczynionych, które w przypadku nowey woyny dobry ſkutek zaręczaią. Władzom cywilnym okazuie on zawsze należne uſzanowanie, przez co utrzymał zgodność między cywilnemi i woyſkowemi władzami.

Dnia 26. Stycznia

Dey *Algierski* wypowiedział woynę Rzeczypospolitey *Francuzkiey*. Dnia wczorayszego Poseł iego zoſtał areſztowanym, i będzie w własnym swoim mieszkaniu ſtrzeżony. Zapieczętowano iego papiery. *Jardin*, *Suard*, i *Villiers*, Dziennikarze ſkazani na deportacyą prawem 22. Fructidora, oświadczyli przed adminiſtracyą centralną Departamentu *Sekwany*, iż ſtaną ſię posłusznemi wyrokom Dyrektoryatu Wykonawczego. — Rząd *Piemontski* przedſięwziął poſtanowić bank Narodowy. Na mocy dekretu dnia 17. Nivos (6. Stycznia) odmienił przeznaczenie wspaniałego Kościoła *Superga*, ſtoiącego na iednym z wzgorkow *Turyńskich*, a który zawierał w ſobie zwłoki Krolow i Xiążąt domu *Sabaudzkiego*. Kościoł ten będzie teraz świątynią wdzięczności, i ſkładać ſię w nim będą popioły patryotow *Piemontskich* poległych za wolność, oraz innych ſławnych ludzi.— Nie ieſt ieszcze wiadomo (wyraża dziennik urzędowy) o loſie agentow Rzeczypospolitey, którzy przed oſtatniemi wypadkami znaydowali ſię w *Neapolu*; Popłyneli oni na morze, ich przeznaczenie było do *Genui*; ale tam ieszcze nie przybyli; w żadnym porcie *Włoskim* niewidziano, ażeby wylądowali. Coż ſię więc z niemi ſtało?

Czytamy w *Redaktorze* naſtępuiący artykuł z powodu wyſtrzału z wieży *Londyńskiey* na wiadomość o zabiciu Generała *Buonaparte* w *Kairze*: Nie ma iuż dziś żadney wątpliwości, iż wieść o śmierci Generała *Buonaparte* była falszywą. Zyie on dla dopełnienia swoich chwalebnych przeznaczeń; lecz gdy w całey *Europie* wſzyſtkie dusze wspaniałe na kłamliwe o jego zgonie pogłoſki, uczciły iego pamiątkę niepotrzebnym żalem, ktoż uwierzy iż w *Londynie* obchodzono iego zamordowanie iako nowe zwycięztwo? Mieszkańce dzikich Narodow rozpalaią także na znak ukontentowania ſtoſy i tańcuią około grobu ſwoiey ofiary; lecz któryż ieſt polerowny Narod, coby nie szanował zmarłego nieprzyiaciela. Oddane Generałowi *Marceau* przez Arcy-Xcia *Karola* honory, są razem iednego i drugiego pochwałą. Dowodziły one, iż *Francuzi* i *Auſtryacy* walczyli z sobą iako nieprzyiaciele godni wzaiemnego szacunku, i to ieſt prawdziwe waleczności znamie; a te łzy przez obydwie armie wylane na polu bitwy, zdawały ſię łagodzić iey okropność, i goić rany ludzkości w woynie zadane. Lecz ta plama zoſtawiona była temu Rządowi, sprawcy i podżegaczowi wſzyſtkich nieszczęść, ażeby publicznie obchodził zaboyſtwo, ogłaszał ie przez wyſtrzały iako radosną nowinę, przyznawał ſię tym sposobem do wspolnictwa w zadaniu śmierci Generałowi *Buonaparte*, i nakoniec ażeby obiawił, iż puginał który mu odiął życie, był z fabryki *angielskiey*.

Sławny ſtary *Veſtris* pokazał ſię znowu na Teatrze Opery *Paryzkiey*, w Balecie *Anetka* i *Lubin*, pantomimie kompozycyi ſławnego *Noverre*.

z Bruxelli dnia 24. Stycznia.

Odebraliśmy wiadomość o odprawioney między woyſkiem *Francuzkim* i insurgentami bitwie, po którey insurgenci przeszli przez *Mozę* po lodzie. Oczekuiemy z niecierpliwością pewnych o tym zdarzeniu donieſień. W okolicach *Lowanium* i *Mechlinii* pokazuią ſię zawsze insurgenci. i za poſtrzeżeniem woyſk przeciw sobie idących chowaią ſię w lasy. W niektorych miaſtach widać nieiakie zaburzenia z przyczyny, iż Adminiſtracyom centralnym i municypalnościom nadana ieſt moc wezwania ſiły zbroyney i posyłania iey podług potrzeby, przeciwko Insurgentom. W tym momencie mamy w cytadelli przeszło 300. Insurgentow, ktorzy maią bydź sądzeni przez kommissyą woienną.

z Hagi dnia 26. Stycznia.

Sprawa z powodu elekcyi Ob. *Ploos van Amſtel*, ktora od sześciu mieſięcy zatrudniała pierwszą izbę, zoſtała nareszcie ukończoną oſtatniey środy. Decyzya w tey mierze zgadzała ſię ze zdaniem kommissyi do tego wyznaczoney. Dekret wyrażał, iż tenże Obywatel nie mogł bydź Reprezentantem z Dyſtryktu *Haſkiego* od którego był obranym, gdyż ſię okazał iawnym teraźnieyszego porządku nieprzyiacielem. Należy teraz oczekiwać czyli druga izba potwierdzi ten wyrok. Nigdy odmowienie sankcyi przez tę izbę nie było tak częſtym. Odrzuciła iuż Dekret zapadły przeciwko tym, którzy wyszli z kraiu za paszportami przed lub po Rewolucyi 1795. a którzy dotąd nie powrocili. Ten Dekret przepisał dla nich też same kary, iakie są na prawdziwych emigrantow poſtanowione. Pierwsza izba upierała ſię przy swoim Dekrecie, odrzucaiąc pobudki niepotwierdzenia drugiey. Ta z swoiey ſtrony ſtatecznie trwa w swoim uporze, tak dalece, iż tenże Dekret nie może ſię ſtać prawem, i interess ten podany ieſt w zapomnienie. Druga izba odrzuciła ieszcze powtornie dnia wczorayszego Dekret zamieniaiący długi i obligacye bywszych Prowincyow w długi narodowe, z przyczyny, iż w powtorney tego proiektu poprawie, izba pierwsza nie uczyniła wzmianki o wypłacie kapitałow, oznaczonych w rozmaitych negocyacyach pożyczki.

Na dniu 21. Stycznia iako dniu śmierci *Ludwika XVI*. Prezydent Dyrektoryatu w *Paryżu* Ob. *Reveillere-Lepaux* miał mowę w świątyni zwycięztwa, gdzie ſię rownież poſłowie sprzymierzonych Rzpltych znaydowali. W Radzie 500. miał mowę Prezydent *Leclerc*, a w Radzie Starszych Prezydent *Garat* dawny poseł w *Neapolu*. — Podług nayświeższych wiadomości z *Bruxelli*, Generał *Beguinot* powrociwszy z *Paryża*, z podwoioną ſiłą wyruszył przeciw insurgentom, i co moment spodziewamy ſię wiadomości o potyczkach ſtanowiących.

z Konſtantynopola dnia 24. Grudnia.

Dla nadzwyczaynych burzy morſkich, żadney nowey urzędowey nie mamy z *Egiptu* wiadomości. Od mieſiąca przeto rząd tuteyszy zkąd inąd tylko o *Egipcie* ma donieſienia, a i te zupełnie są z sobą sprzeczne. Podchlebiano sobie wprawdzie, iż Basza *Damaszku* koniecznie *Francuzow* pobić powinien, tym czasem zdaie ſię, iż albo dla porożnień z *Bejami*, albo dla innych iakich przyczyn, nic ieszcze ważnego niedokazał. — Wſzakże na zachod i południe *Egiptu* rownie iak w całey *Arabij*, zatrudniaią ſię teraz uzbraianiem ludu przeciw *Francuzom*. Nawet kraie *Barbaryiskie* w *Afryce*, *Algier*, *Tunis* i *Tripolis* maią także woyſka swoie przeciw nim wyſłać. Uwiadomieni o tych krokach *Francuzi*, rozmaite mieysca w *Egipcie* ufortyfikowali.

Od posła *Tureckiego* w *Paryżu* nadeszły tu depesze. Słychać iakoby Dyrektoryat czynił propozycye opuszczenia *Egiptu*, byleby tylko Porta do dawney przyiaźni z *Francyą* powrociła. Wiadomość ta iednak potrzebuie potwierdzenia. Mowią, iż kapitan Basza dowodzący woyſkiem przeciw *Basmanowi-Oglu*, nazad ma tu powrocić, i obiąć dozor nad departamentem morſkim, co ieſt właściwym iego talentem. Dodaią, iż W. Wezyr ſam na wioſnę na czele liczney armii przeciw *Widdynowi* wyruszy, mieysce zaś iego zaſtąpi osoba znana z gorliwego zapału przeciw *Francuzom*.— Uważaią tu, iż internuncyusz cesarſki od dawnego czasu z Reiseffendym nie miewa konferencyi, gdy tym czasem takowe nieuſtannie ſię odbywaią z miniſtrem *Angielskim* i *Roſſyiskim*.— Na dniu 19. Poseł *Neapolitański* miał także długą konferencyą z Reiseffendim.— Dawny W. Wezyr i Mufty doznali nieiakiey ulgi w karze ſwoiey, gdyż mogą z mieysca wygnania wyiechać.

z Sztokolmu dnia 22. Stycznia.

W *Karlskronie* wkrotce ſię roboty około flotty rozpoczną. Cena zelaza naszego znacznie teraz w gorę poszła.— Departament ſkarbowy będzie znowu wſkrzeszony, a dozor nad nim powierzony bydź ma dawnemu miniſtrowi ſkarbowemu.

Od granic Auſtryackich dnia 25. Stycznia.

Prywatne liſty z *Konſtantynopola* pod d. 10. i 24. Grudnia wyrażaią, iż *Porta* nieodebrała żadnych dalszych wiadomości z *Egiptu*. Rozchodzi ſię wieść, iż *Buonaparte* od czasu insurrekcyi w *Kairze*, wprowadził do tego kraiu ſyſtema poſtrachu; iż wszyscy *Turcy* sprzeciwiaiący ſię jego zamiarom, maią zginąć, i że rozkazuie palić wſzyſtkie miaſta i wſie, które mniema być w porozumieniu z nieprzyiacielem. — W przeciągu oſtatnich trzech dni, odebrano w *Wiedniu* dwóch kuryerow *Neapolitańſkich*. Straże *Cisalpińſkie* eſkortowały ich aż do brzegow rzeki *Po*. Osnowa ich depeszow nie ieſt ieszcze wiadoma. Generał *Mack* miał donieść, iż to co przymuſiło woyſka *Neapolitańſkie* do uſtąpienia, i ſtało ſię przyczyną wſzyſtkich ich nieszczęść. była bitwa pod *Calvi*, w którey kommenderuiący *Neapolitańſki* Generał rozkazał swemu korpusowi złozyć broń, a potym schronił ſię do *Florencyi*, gdzie zoſtał aresztowanym. — Nadzwyczayny kuryer od dworu *Toſkańſkiego* przed kilku dniami przybyły, ieszcze do tego czasu niewyiechał. Dwor nasz zgadza ſię teraz z innym mocarſtwem *Niemieckim* względem przywrocenia Króla *Sardyńſkiego*. To mocarſtwo iak ſię zdaie, mocno nalegało na Dyrektoryat *Francuzki*, ażeby J. K. Mość *Sardyńſka* powroconym był do poſſeſſyi swoich kraiow, z zupełną wolnością rządzenia niemi bez wpływu Miniſtrow, Kommiſſarzow i Generałow *Francuzkich*. Miniſter tego mocarſtwa odprawia od nieiakiego czasu częſte i długie z Miniſtrami Cesarſkiemi konferencye. — Kawaler *Pesaro* Szlachcic *Wenecki* mianowany zoſtał Kommiſſarzem generalnym Ceſarſko-Królewſkim w *Wenecyi* i w kraiach ſtałego lądu, i wyiechał iuż dnia dziſieyszego na obięcie tey doſtoyności. — Naſtępca zmarłego Xcia Fryderyka *Oranii*, nie ieſt ieszcze wiadomy. Mowią tu wiele o Feld-Marszałku Xciu *de Cobourg*, iż ma iego mieysce zaſtąpić, lecz te domyſły nie maią nic ieszcze w sobie pewnego.

Rząd nasz wyſłał dnia wczorayszego rozkaz do woyſk *Roſſyiſkich* pomykaiących ſię ku *Lintz*, ażeby wſtrzymały ſwoy marsz, aż do końca tego mieſiąca. Te okoliczności przypisuią podobieńſtwu zawarcia pokoiu; inni utrzymuią, iż Dyrektoryat *Francuzki* polecił miniſtrowi *Hiszpańſkiemu*, ażeby pożyteczne podał propozycye.— Już ſześć tygodni iak miniſter *Angielſki* nieodebrał żadnych wiadomości od ſwego dworu, ſpodziewaią ſię zatym. iż naypierwsze będą nader ważnemi. Mowią, iż Rząd w *Cagliari* ſprzeciwia ſię przybyciu tam Krola *Sardyńſkiego*, pod pozorem, iż ta wyspa wyſtawiłaby ſię przez to na woynę z Rzpltą *Francuzką*.— Zdaie ſię rzeczą pewną, iż 40. tyſięcy woyſka *Roſſyiſkiego* dąży ſpiesznym marszem na pomoc Krolowi *Neapolitańskiemu*. To woyſko muſiało iuż do tego czasu przeyść przez *Wołoszczyznę* i *Moldawią*, i oczekiwane ieſt w *Raguzie*, zkąd popłynie na przewozowych ſtatkach *Tureckich i Roſſyiſkich*, i uda ſię do *Neapolu*, pod kommendą kilku okrętow woiennych tych dwoch narodow.

Liſty z *Semlina* pod dniem 14. Stycznia, nie przeſtaią twierdzić o rozszerzeniu ſię *Basmana-Oglu*. Posunął on ſię aż do *Poretz* i zaiął to mieysce, kommendant i wszyscy mieszkańcy *Turecczy* ratowali ſię ucieczką. Zbieraią ſię teraz woyſka *Ottomańskie* pod *Dubicą*, *Novi*, *Trawnikiem*, *Zwornikiem*, i na innych ſtanowiſkach, a podług wszelkich przygotowań, które ſię teraz dzieią trzeba ſię ſpodziewać, że na przyszłą wiosnę wyſtawiona będzie liczna armia przeciw zbuntowanemu Baszy.

Mowią, iż Hrabia de *Colloredo* pierwszy ſzambelan i miniſter gabinetowy, ma bydź mianowany marszałkiem cesarſkiego dworu. Hrabia de *Saurau* miniſter ſkarbowy i prezydent kamery wezwany będzie na obięcie urzędu miniſtra gabinetowego, mieysce zaś iego ma bydź dane Hrabiemu de *Hoteck*.— Oſtatnie liſty z *Konſtantynopola* zawieraią w sobie, iż 10 okrętow liniowych ktore wyporządzaią w tym porcie, będą w pogotowiu do wyruszenia pod żagle ku końcowi mieſiąca Stycznia; przyłączy ſię do nich ośm okrętow liniowych i wiele fregat *Roſſyiſkich*. Ta eſkadra ma poyść na wzmocnienie drugiey, ktora ſię na morzu śrzodziemnym znayduie.

z Bawaryi dnia 24. Stycznia.

Zadziwiaiąca Nota ktorą sprawuiący interessa *Francuzkie* Ob. *Alquier* podał w *Monachium* Elektorowi naszemu, była w naſtępuiących wyrazach. „Niżey podpisany sprawuiący intereſſa Rzpltey *Francuzkiey*, nie może-

dłuższey czynić zwłoki, w domaganiu ſię imieniem rządu swego o dopełnienie Traktatu armiſtycyinego, ktory na dniu 21. Fructidora roku 4. Rzpltey, między Generałem *Moreau* kommendantem *en chef* armiy *Francuzkiey* a kommissarzami Elektora Jmci zawartym zoſtał. Wszyſtkie warunki ktore Generał woyſk *Francuzkich* przyrzekł, zoſtały iak naydokładniey dopełnione. Własność ieſt szanowana od woyſk Rzpltey a nawet zaſtaniana Religia. prawa i konſtytucya kraiowa w naymnieyszym punkcie nie są naruszone, a we wszyſtkich częściach kraiow Elektora Jmci, spokoyność iak naywiększa przywroconą zoſtała. Tym czasem rząd *Bawarſki* żadnego nie dopełnił warunku, na ktory ſię obowiązał, a więcey od dwoch lat gdy Elektor Jmć szczęśliwych ſkutkow zawieszenia broni kosztował, iak naygłębsze zachował milczenie względem obowiązkow, ktore kommiſſarze w imieniu iego zaręczyli. Po gorliwości, z iaką Generał woyſk *Francuzkich* przyſtąpił do ſentymentow Elektora Jmci pokoiu życzącego, Rzplta dała znowu z ſiebie nayokazalszy dowod chęci ſkoiarzenia na nowo tych związkow, które dawniey między obu mocarſtwami trwały. Rezydent iey odebrał zlecenie ofiarować nayrozleglejsze indemnizacye za ſtraty w czaſie woynyranieſione, oświadczył nawet iż Dyrektoryat wykonawczy ſkłoni ſię do tego, iż zupełnego dopełnienia traktatu armiſtycyinego wymagać nie będzie, i że przez przychylność ku rządowi *Bawarſkiemu*, zezwoli na zmnieyſzenie umowioney ſummy, ieżeli poseł elektora Jmci na kongreſſie, będzie mieć zlecenie popierać żądania *Francyi* dla nadania *Europie* pokoiu, *Bawaryi* wzroſtu potęgi, a Rzeszy *Niemieckiey* prawdziwey niepodległości. Niżey podpisany niechce tu wszelkich rzeczy przypominać, ktore dowodzą, iż doradzcy Elektora Jmci zamiaſt przyięcia z winnym pożądaniem tak zyſkownych dla *Bawaryi* propozycyow, i uprzedzaiącemi poſtępkami odpowiedzenia na ſzczere Rzeczypospolitey *Francuzkiey* uczucia, ſtatecznie zdania ſwoie poddawali pod wolę nieprzyiacioł *Francyi*, a codzienne uzbraiania z niemi umawiane, iawnie okazuią niezawodny zamiar popierania ich proiektow, i prowadzenia wspolney z niemi ſprawy. Niżey podpisany życzy, aby Rząd *Bawarſki*, ſkutkami ſwypadkow z błędu wyprowadzony, powrocił nazad do yſtematu zgodnego z prawdziwym intereſſem. Przeſtaie teraz na tym iż dopomina ſię o uiszczenie nieodzownych pretensyow *Francuzkich*, mocą oręża nabytych, a uroczyſtą konwencyą zawarowanych. Teraznieysze okoliczności czynią dla niego obowiązek domagania ſię iak nayspieszniejszego dopełnienia traktatu armiſtycyinego. Elektor Jmć otrzymał od Papieża bullę dozwalaiącą mu wybrania z dobr duchownych 15. millionow złł: dozwolenie tym ſzacownieysze, że nie niszczy zupełnie tych zrzodeł, z których pochodzi, a bogate maiątki zakonu *Maltańſkiego* i kapituły, które bulla zawarowała, będą w czaſie, nowym zaſilaiącym otworem do czerpania na świeże potrzeby kraiu.— Wybierane w imieniu Elektora Jmci dzieſięciny etc. maią być ſprzedane. Tak wyborna poprawa intereſſow ſkarbowych, ſtawia rząd w nayszczęśliwszey możności uiszczenia ſwoich obowiązkow, a żadnych nie ma tak naglących i świętych iak są te, które z Rzpltą *Francuzką* umowione zoſtały. Niżey podpisany wzywa hrabiego *de Viereg* na mocy traktatu w *Pffaffenhofen* zawartego, aby rozkazał w iak nayprędszym ile możności czaſie, ugodzone ſummy wypłacić Rządowi *Francuzkiemu*, albo agentom przez niego w tey mierze umocowanym. Przytym ma honor zapewnić hrabiego *de Viereg* o ſwoim wysokim poważeniu. W *Monachium* dnia 1. Frimaire (21. Liſtopada)

(podpisano) Alquier

Hrabia de *Viereg* miniſter w nocie dnia 30. Liſtopada odpowiedział, iż sami tylko nieprzyiaciele *Bawaryi* ſtarali ſię szkodliwe Obywatelowi *Alquier* podsuwać przełożenia. Co ſię zaś tycze warunkow traktatu w *Pffaffenhoffen*, nałożone poźniey przez Francuzow w kraiach *Bawarſkich* rekwizycye i kontrybucye, takowe pretensye Dyrektoryatu daleko przewyższyły. Z resztą intereſſa xiążąt *Niemieckich* układaią ſię teraz w *Raſtad*, i nigdy niespodziewano ſię oddzielnych żądań od Obywatela *Alquier*.

z Aschaffenburg dnia 24. Stycznia.

Aschaffenburg ma bydź dotąd iak ſłychać przyszłą rezydencyą Elektora *Moguncкiego*. Elektor kazał do ſiebie przywołać z *Moguncyi* swego architekta *Jung* i złożył oddzielną kommissyą budowniczą. Na drugiey ſtronie *Menu* ma bydź wyſtawione proporcyonalne miaſto pod nazwiſkiem *Carlfridrichsſtad*. Z tamtey ſtrony *Menu* rozdawane są do budowania place bez opłaty, wszyſtkim officyaliſtom ktorzy z *Moguncyi* do *Aschaffenburg* przenieść ſię zechcą, kamienie także i drzewo doſtarczane będą podług taxy kamery. Już przeszło 300. takowych placow ieſt wziętych. Tuteysza kollegiata S. *Piotra*, będzie odtąd kościołem katedralnym.— Generał *Pichegru* bawi teraz iak ſłychać w pewney okolicy *Niemiec*. Miał oświadczyć, iż nigdy przeciw oyczyznie swoiego oręża nie podnieſie, gdyż nie oyczyzna, ale iedna tylko partya przeciw niemu przewiniła.

z Walendar dnia 25. Stycznia.

Przy poddaniu *Erenbreitſteinu*, artykuły kapitulacyi były naſtępuiące: 1.) Załoga oddali ſię dokąd zechce i wyidzie ze wſzyſtkiemi honorami woyſkowemi. Każdy batalion wyprowadzi swoią polową artylleryą i zabierze wſzyſtkie bagaże tak woyſkowe iako i prywatne. — 2) Armaty, ammunicye i w powszechności to wſzyſtko co należy do fortecy, zoſtanie w mocy *Francuzow*. — 3.) Załoga ſkładaiąca ſię z 1300. ludzi, wyſtąpi z fortecy dnia 26. t. m. w południe; *Francuzi* doſtarczą potrzebnych koni i powozow dla przewiezienia chorych i bagażow.— *Francuzi* maią teraz na prawym brzegu *Reau* fortecę niedobytą przez mocne swe położenie. — Dnia dziſieyszego dowiaduiemy ſię z *Coblence*, iż załoga *Francuzka* przeznaczona na zaięcie *Erenbreitſteinu*, ſkładać ſię będzie z 4ch tyſięcy ludzi. Całą dawną artylleryą zaſtąpi nowa. Forteca opatrzona zoſtanie w obfitą żywność. *Francuzi* chcą wzmocnić *Rothentanen*. *Neywidzkie* przedmoſtowe fortyfikacye będą znieſione.

z Koblentz dnia 25. Stycznia.

Major *Fabre* i Kapitan *Trautenberg* przybyli tu znowu dnia onegdayszego, a ieden Generał *Francuzki* udał ſię potym do *Thal*. Dnia wczorayszego dowiedzieliśmy ſię, iż forteca *Erenbreitſtein* poddała ſię *Francuzom* przez kapitalucyą, albo raczey iż niedoſtatek żywności był przyczyną oney poddania. *Francuzi* obięli iuż zewnętrzne fortyfikacye, a garnizon ma być odprowadzony w dwóch oddziałach do *Frankfurtu*. *Neuvied* ma doſtarczyć 80. wozow do transportu.— W *Koblentz* i jego okolicach aresztowano w tych dniach wiele osòb olkarżonych o utrzymywanie korrespondencyi z garnizonem *Erenbreitſteinu*.

z Frankfortu dnia 26. Stycznia.

Garnizon *Erenbreitſteinu* ma przybydź do naszego miaſta dnia 31. t. m. woyſka *Trewirſkie* wychodzą do *Augsburga*. Między dworem *Roſſyiſkim* i *Bawarſkim* zachodzą nieiakie trudności z powodu zakonu *Maltańſkiego* i iego poſſessyi w *Bawaryi*.

z Raſtad dnia 27. Stycznia.

Obywatel *Lamarque*, który był mianowany na amballadora do *Szwecyi*, przybył tu wczoray z *Hamburga*, gdzie ſię przez kilka mieſięcy znaydował.—Generał *Lefebvre* bawił tu przez dni kilka.

Dnia 29. Stycznia.

Votum Auſtryi na ſeſſyi d. 26. Stycznia.

Seym powszechny Rzeszy kommunikował Deputacyi rezolucyą trzech kollegiow pod dniom 10. t. m. na notę Pełnomocnych miniſtrow Rzeczypospolitey *Francuzkiey* pod dniem 2. t. m. (13. Nivos) względem marszu woyſk *Roſſyiskich*.— Zdaie ſię, iż te rzeczy mogą być w tym ſamym ſtanie zoſtawionemi, tym bardziey, iż ta okoliczność z ſwoiey natury znayduie ſię zupełnie obcą inſtrukcyom i przeznaczeniu Deputacyi Rzeszy, a zatym od niey oddzielną, i że nawet w wyżey wzmiankowaney Nocie *Francuzkiey*, interess podany ieſt ſeymowi Rzeszy. Atoli ſubdelegowany przyłącza votum miniſtra *Saskiego*, które rownież ieſt przyzwoite zamiarowi i ſtosowne do konſtytucyi, iako też względem innych okoliczności wyrażonych w propozycyi miniſtra dyrektoryalnego; mniema zatym, iż Deputacya mogłaby przyiąć wyrazy w tym votum zamknięte.

z Strazburga dnia 28. Stycznia.

Ob. *Rudler* kommissarz cywilny przy armii *Moguncкiey* przybył tu dnia wczorayszego; dziś zaś wyiechał do *Moguncyi*, zkąd za kilka dni spodziewamy ſię iego powrotu.

Od brzegow Menu dnia 29. Stycznia.

Jedna z gazet *Niemieckich* zapewnia, że *Ramel*, kommendant gwardyi ciała prawodawczego na dniu 18. Fructidor, ieden z deportowanych do *Cayenne*, znayduie ſię teraz w *Hamburgu*.

Pierwsza kolumna woyſka poſiłkowego *Roſſyiskiego* przybyła do *Lintz* dnia 23. tego mieſiąca, miała dalszą odbywać drogę do *Paſſau*, gdzie na dzień 30. była ſpodziewana. Druga kolumna przybędzie dnia 3. i 4. Lutego; trzecia dnia 5. czwarta dnia 7. i 8.

Podług liſtow z *Bawaryi*, ſumma, która była nałożona na ſtan duchowny w tym elektorſtwie, zmnieyszona ieſt teraz do trzeciey części, to ieſt do 5. millionow liwrow. Nuncyusz ſtolicy świętey apoſtolſkiey bawiący w *Munich*, wydał liſt paſterſki, w którym zaleca duchowieńſtwu, aby iak nayprędzey tę ſummę złożyło.

Od niższego Renu dnia 30. Stycznia.

Dnia 27. i 28. t. m. woyſka *Francuzkie* zaięły fortecę *Erenbreitſtein*. Mowią, iż nakazane będą rekwizycye w furażach, żywności, i drzewię na opatrzenie tey twierdzy. Dodaią, iż *Francuzi* maią zamiar rozprzeſtrzenić zewnętrzne fortyfikacye, i przeciągnąć ie aż do *Rothenhalm*.

z Lucerny dnia 16. Stycznia.

Nasz Dyrektoryat obchodzi ſię z kraiem *Neufchatel*, iako z kraiem obcym. Zakazał pod naysurowszemi karami wywozu zboża z kantonu *Friburg* do Hrabſtwa *Neufchatel*. — Obywatel *Weber* z kantonu *Berneńſkiego* mianowany ieſt ſzefem pierwszey pułbrygady korpusu poſiłkowego, który ſię ſkładać będzie z 18. tyſięcy ludzi.

z Szwaycaryi dnia 24. Stycznia.

Zdaie ſię być rzeczą pewną, że *Mała Bazyleia* wkrotce będzie poſtawiona w ſtanie obrony. Dziennik nasz urzędowy donoſi, że Generał *Maſſena* wyſłał iuż w tym celu kilku inżenierow. Liczba woyſk *Francuzkich* powiększa ſię znacznie w *Szwaycaryi*. a mianowicie w kantonie *Uri*, ku *Gryzonom* i kraiom *Włoskim*.

Ponieważ niedoſtatek i wysoka cena żywności w rozmaitych częściach *Helwecyi* codziennie ſię powiększa, Ciało nasze Prawodawcze wzięło tę okoliczność na iak naymocnieyszą uwagę. Rada większa na seſſyi swoiey dnia 22. t. m. przedſiewzięła uczynić odezwę do Dyrektoryatu *Helweckiego* końcem nalegania na władze *Francuzkie*, ażeby należyte doſtarczenie potrzeb woyſkom *Francuzkim*, czynione było podług wyrazow Traktatu przymierza, ktory między obydwoma Narodami zoſtał zawartym.

Dnia 23. t. m. Dyrektoryat *Helwecki* podał Ciału Prawodawczemu Traktat zawarty między Reprezentantami *Graf* i *Vanderſlue* iako kommissarzami Rządu *Helweckiego* i Generałem *Joubert* względem woyſk *Helweckich* w *Piemoncie*.

z Rzymu dnia 8. Stycznia.

Francuzi coraz daley posuwaią ſię w kray *Neapolitańſki*, wspierani od patryotow tamteyszych, do których Generał *Championnet* ſtosowną wydał odezwę. Podług wydaney od tuteyszego kommendanta *Walther* proklamacyi, znowu inne korpus *Neapolitańſkie* od 15. tyſięcy ludzi broń złożyło przed iedną kolumną *Francuzką*. *Kapua* ieſt oblężona, a dwie inne kolumny ścigaią resztę woyſka *Neapolitańskiego* pod dowodztwem *Macka*, chodzi nawet dziś pogłoſka, iż *Kapua* poddała ſię, i że *Francuzi* zaieli *Neapol*.

Wypis z Liſtu z Liworny d. 11. Sycznia.

Część *Neapolitańſkiego* ludu okazała mocne nieukontentowanie z odiazdu Krola, druga część uzbroiwszy ſię oświadczyła, iż chce bronić miaſta, którego rząd powierzonym zoſtał Xciu *Pignatelli*. Miniſter *Akton* znayduie ſię ieszcze w *Neapolu*, lecz naſtępca tronu wyiechał do *Sycyliy*. Dodaią, iż wypuszczono z więzianiow 10. tyſięcy ludzi, iż ich uzbroiono i poſłano Generałowi *Mack*, przyrzekłszy im, iż ieżeli mężnie w obronie *Neapolu* potykać ſię będę, otrzymaią darowanie zaſłużoney kary. W tymże ſamym czaſie aresztowano wiele ſzlacheckich familiow, i zaprowadzono do zamku *St. Elme*.— Cała ſlotta *Portugalſka* znayduie ſię w ſta-

nowiſku *Neapolitańſkim*, i ma rozkaz od admirała *Nelſon*, ażeby bombardowała miaſto *Neapol*, wprzypadku gdyby niedawał ſilnego odporu i wpuścił *Francuzow*.— Skarb *Neapolitańſki* zawiezionym zoſtał do *Sycyliy*, a natomiaſt wprowadzono w cyrkulacyą pieniądze papierowe.— Czekaią tam co moment na flottę *Roſſyiſko-Turecką*.

z Bononij dnia 15. Stycznia.

Krol i Krolowa *Sardyńska* z całą swoią familią i świtą, wyiechali ztąd dnia dziſieyszego, i udali ſię drogą ku *Toskanii*. Dnia wczorayszego wieczorem przybył tu ieden batalion woyſk *Cisalpińskich*. Jedna część tego woyſka wyszła dnia dziſieyszego w podroż. Oczekuiemy tu ieszcze na drugi batalion tegoż woyſka z *Ferrary*.

z Florencyi dnia 17. Stycznia.

Mowią, iż Ob. *Salicetti* ma tu wkrotce przybyć z *Genui*. Nie wiadomy ieſt powod podroży tego Reprezentanta do *Toſkanii*. Oſtatniey soboty odprawiła ſię Rada ſtanu, po ktorey wyprawiono natychmiaſt kuryera do *Paryża*.— Podług liſtow z *Liworny* pisanych, rozeszła ſię wiadomość, iż flotty *Turecka* i *Roſſyiſka* wkrotce przybydź miały przed ten port z woyſkami do wylądowania przeznaczonemi. Też liſty wyrażaią, iż infanterya i kawalerya *Neapolitańſka* ktora ſię znaydowała w St. *Etienne*, wſiadła na przewozowe ſtatki. Nie wiadome ieſt tych woyſk przeznaczenie. Dowiaduiemy ſię także, iż na wyspę *Elbę* przewożą wielką mnogość żywności.

z Medyolanu dnia 21. Stycznia.

Nieodebraliśmy ieszcze żadnego urzędowego rapportu o weyściu woyſk *Francuzkich* do *Neapolu*, wszyſtkie zaś rozchodzące ſię wieści ſą tak sobie ſprzeczne i niedokładne, iż niewiedzieć ktorym z nich wierzyć należy. Liſt ieden prywatny naſtępuiące zawiera w ſobie ſzczeguły: Generał *Mack* zgromadziwszy ſwoie woyſka, uderzył na korpus Generała *Rey* między *Aversa* i *Caserta*, i potrafił go ze ſtratą odeprzeć, lecz Generał *Championet* przyciągnąwszy z mocnym korpusem, odnowił bitwę, a po długim i uporczywym walczeniu, *Neapolitańczykowie* cofneli ſię w nieporządku aż do *Salerny* zoſtawiwszy wolną aż do *Neapolu* drogę. Woyſka *Francuzkie* udały ſię natychmiaſt przeciwko miaſtu. Generał *Championet* odebrał w czaſie bitwy lekką ranę. Generał *Rey* zawiezionym zoſtał do *Rzymu*, gdzie miał umrzeć z ran odnieſionych.— Ponieważ niektóre municypalności pod różnemi pozorami opoźniały ſię w zadosyć uczynieniu prawu względem konſkrypcyi woienney, z tego powodu miniſter woienny pisał do wszyſtkich adminiſtracyow municypalnych Rzeczypospolitey Liſt okolny, w ktorym oświadcza, iż każda municypalność, która umyślnie zwłoczyć będzie uſkutecznienie nakazanego zaciągu, ſtanie ſię winną wſpolnictwa z nieprzyiaciołami Rządu, i oſkarzoną zoſtanie przed Dyrektoryatem, po czym iey członki będą aresztowane i podług Praw ukarane.— Od kilku dni przybyło tu wiele liniowego woyſka *Francuzkiego*, między innemi ſiodmy Regiment dragonii, który ſię udał do *Lodi*. Nieprzeſtaią także przybywać liczne transporta nowo zaciężney młodzieży z rozmaitych części *Francyi* zebraney.

z Werony dnia 21. Stycznia.

Zeszłey nocy przybył tu kuryer z *Wiednia* z donieſieniem, iż cesarz Jmć na mieysce barona de *Thugut* mianował kawalera *Pesaro* (ſzlachcica *Weneckiego*) swoim pełnomocnym dyryguiącym miniſtrem Prowincyi *Wenecyi*.— Zdaie ſię, iż *Francuzi* cały kray *Cisalpińſki* fortyfikować będą. Między *Caſſano* i *Bergamo* wielkie szańce są założone. W zamku *Bergamo* i fortecy pracuie codzień około 1000 ludzi. W *Brescia* znaczne magazyny są złożone. Fortyfikacye *Ferrary* są naprawione, wysokie domy maią teraz bydź zrzucone, i w tym celu wszyscy cieśle, mularze i robotnicy w rekwizycyą ſą zaięci. Opatrzono ſię także doſtatecznie w mięso, i poſtawiono miaſto w takim ſtanie, iak gdyby w lada dzień oblężenie iego naſtąpić miało.

Policya w *Wenecyi* dozwoliwszy noszenia masek w ciągu karnawału, zakazała takowych, któreby xięży lub inne osoby w szyderſkiey poſtaci wyſtawiały. Na redutach i balach kommenda woyſkowa ieſt obecna. Dyrektor policyi który to toſtropne wydał rozporządzenie, nazywa ſię *Giovanne Giuſto*.— *Francuzki* Liwerant żywności nazwiſkiem *Pitaluga*, który w *Sarzanna* zły chleb dla woyſka piec kazał, ſkazany zoſtał od Generała *Miolis* na karę iedzenia tegoż samego iedynie chleba przez dni 14.— Złączona *Roſſyisko-Turecka* flotta, widzianą była w okolicy *Raguzy*.

Od granic Włoſkich dnia 20 Stycznia.

Gazety *Medyolańſkie* wyrażaią, iż w prowincyach *Weneckich* wszczęły ſię poruszenia, i że wielu woyſkowych zoſtało aresztowanemi.— Dwa członki tamteyszego Rządu *Piemontſkiego*, przymuszone zoſtały do złożenia ſwoich urzędow. Są to bywſi Szlachta PP. *de Galli* Prezydent i *la Mothe*. Oſkarżono ich, iż chcieli podług własney woli kierować zdaniem ſwoich kollegow.—*Francuzi* zaymuią w tym momencie Xiężtwo *Parmeńſkie*. Powodem śmierci młodego xięcia *Neapolitańſkiego*, był maszt, który na niego upadł w przeieżdzie z *Neapolu* do *Sycyliy*.

Gazety *Cisalpińskie* pod dniem 17. t. m. donoszą o weyściu woyſk *Francuzkich* do *Neapolu*, lecz ta wiadomość nie ieſt ieszcze zadnym urzędowym rapportem poparta. To tylko pokazuie ſię być rzeczą pewną, iż w okolicach *Kapui* zaszła nader krwawa bitwa, i że po naymocnieyſzym odporze *Neapolitańczykowie* muſieli uſtąpić przewadze *Francuzow* — Donoszą z *Udine* pod dniem 14. co naſtępuie: W tym momencie garnizon tego miaſta odbiera rozkaz ażeby marsz swoy rozpoczął. Rozkazano także dwom regimentom kawaleryi, ażeby ſię pomykały ku granicom Rzpltey *Cisalpińskiey*. Zdaie ſię nawet, iż cała armia Cesarska niedługo ſtanie w gotowości do wyſtąpienia.

Anglicy i *Portugalczykowie* z cekhauzu w *Neapolu* i z ſławnych dzieł kunsztow w *Portici* zabrali tyle, ile tylko mogli na okręty swoie.—Generał *Championnet* 10,000 medalow srebrnych ktore Krol *Neapolitański* dla żołnierzy swoich wybić rozkazał pomiędzy swoie woyſko rozdał.—Słychać iakoby Admirał *Nelson* zaraz po swoim do *Palermo* przybyciu, z wielką liczbą okrętow przewozowych puścił ſię do *Lewantu*, w zamiarze zabrania tam woyſk *Roſſyiskich* i *Tureckich* i powrocenia nazad do *Neapolu*.

z Filadelfii dnia 20. Liſtopada.

Nasze położenie polityczne bynaymniey się nie naprawia, zauſanie ku rządowi i iednosć nie ſą powszechne. Wyprawa iednak Generała *Buonaparte* do *Egiptu* mało się każe dla nas obawiać. Wszakże znayduią się tu ludzie, którzy go do Indyow zachodnich przeznaczaią.— Budowanie okrętow i oſadzenie ich maytkami idzie z pośpiechem.— G. *Washington* powszechnie ieſt tu wielbiony. Zona iego darowała korpusowi ochotnikow w *Baltimore* ſztandar ptzez siebie haftowany, na ktorym znayduie się twarz bardzo podobna do *Adamsa*.— Kogreſs ſklada się powiększey części z federaliſtow. *Gerry* podziękował za ſwoy wybor, niemniey iednak oświadczył się bydź federaliſtą.

---

z Warszawy dnia 12 Lutego.

Mrozy ciągle tu mocne trwaią. Dnia 9. Lutego było ſtopni 19.—Dnia 10. ſtopni 25. podług Termometru *Reaumura*.

OBWIESZCZENIA

Król Jmć Prufkl Pan nasz naylaſkawſzy, dowiedział ſię z nieukontentowaniem, iż rozmaici kupcy i handlarze tabak, do fabrykacyi onych nieupoważnieni, iednak fabrykacyą takową prowadzić ważą ſię, albo przynaymniey Tytunie od fabrykantow opatrzonych Przywileiami otrzymane, układaiąc w pakiety, pozwalaią sobie przykładać na nie ſtęple pod własnym swoim imieniem rznięte, a nawet noszące na sobie nazwiſko mniemaney ich fabryki.

Król Jmć osądził zatym być rzeczą potrzebną, celem zabieżenia podobnym nieprzyzwoitościom, tak wyraźnie przeciwnym przepiſom Uniwersału na dniu 1. Stycznia robu bieżącego wyszłego i ſzkodliwym przez wzgląd na Prawa fabrykantow tabacznych uprzywileiowanych, naſtępuiące Uniwersałem ninieyszym poczynić w tey mierze przepisy i urządzenia:

1.) Zaden z fabrykantow tabacznych uprzywileiowanych, nie może inaczey sprzedawać w kraiu Tabak i Tytuniow przez ſiebie sporządzonych, iak tylko pod ſtęplem fabryce właściwym: a to pod karą konſiskacyi towaru, którego połowa podług otaxowanego szacunku doſtawać ſię ma delatorowi.

2.) Lubo kupcom i kramarzom do handlu tabacznego uprzywileiowanym, tytunie z fabryk kraiowych wzięte, kraiane lub całkowitych paczkach będące, wolno ieſt ſprzedawać podług własnego upodobania i w ſposob dla odbytu onych naydogodnieyszy, iednak niewolno im będzie mieszać do tego własnych przydatkow, ktoreby mogły bydź zdrowiu ſzkodliwe.

3.) Przeciwnie zakazuie im się ſurowo, aby bez otrzymania na to konsensu ſami Tabak własnym domyſłem fabrykować; ani pakietow na przedaż przygotowanych pod znakiem fabrykę oznaczaiącym, lub pod właſnym imieniem, tym bardziey zaś pod ſtęplem aktualnym fabrycznym wydawać nie ważyli się: a to pod karą konfiſkacyi narzędzi i towarow, ktorey połowa wartości ma bydź przysądzona delatorowi; w przypadku powtorney kontrawencyi lub innych ważnieyszych okoliczności, kupcy wykraczaiący, wolność im do handlu takowego nadaną utracą.

4.) Przędzarze tytuniow maią się również podług tychże ſamych zachować przepisow względem dozwolonego im ſporządzenia i przedaży tytuniow w liściach pod karą wyżey opisaną.

Nayiaśnieyszy Pan rozkazuie zatym wszyſtkim ſwoim Kamerom Woienno-Ekonomicznym, i Dyrekcyom Cła i Akcyzy, tudzież Konsyliarzom Woienno-Poborowym i Magiſtratom, aby się podług urządzenia takowego zachowali, przeſtrzegaiąc pilnie exekucye przepisow onego, i pociągaiąc wykraczaiących przeciw niemu do kar, iakie w takowych przypadkach tož prawo opisało.— Dan w Berlinie dnia 18. Września 1798. roku.

Na wyraźny J. K. Mci nayłaſkawszy rozkaz.

Baron Heinitz. — *Werder.*— *Struensée.*

UNIWERSAŁ

Względem wolności i dobrodzieyſtw Rządowych uchwalonych Koloniſtom zagranicznym, chcącym w tey Prowincyi oſiadać.

Chcąc, aby zagraniczni Artyści, Rzemieślnicy i innych Professyi ludzie, na ktorych Prussom Południowym zbywa, mieli zachęcenie do oſiadania w tey Prowincyi, czyli w miaſtach Departamentu niżey podpisaney Kamery J. K. Mci, ſtanowi ſię, iż naſtępuiących używać będą wolności Dobrodzieyſtw i wsparcia rządowego.

I. Koloniści zagraniczni, chcący oſiadać w miaſtach, gdzie na nich naywięcey zbywa, celem prowadzenia ſwego Rzemiosła, maią mieć Prawo do podobnegoż wsparcia, a to czyli będą oſiadać w miaſtach, śrzedniey lub niższey klassy.—Dobrodzieyſtwa od Rządu im uchwalone, ſą: — 1.) Wolne Prawo Obywatelſtwa.— 2.) bezpłatny konsens do prowadzenia Rzemiosła lub Prawa mayſtrowego.— 3.) trzyletnia bonifikacya Podatku konsumpcyinego i akcyzy podług naſtępuiącey taxy: *a*) od męszczyzny rocznie 3. Talary; — *b*) kobiety 2. Talery *c*) dziecka nie maiącego nad lat 12. 1. Taler.— *d*) mniey iak lat 12. maiącego 12. gr: d.— Ciż Koloniści winni ſą iednak za to, akcyzę iuż wprowadzoną, lub naſtępnie wprowadzić ſię maiącą opłacać rownie z innemi miaſt mieszkańcami.— 4.) Wolność ſześcioletnia od opłaty Serwisowey, ſkładek, ſtroży nocnych, Podatku celem utrzymania narzędzi ogniowych włożonego, i innych nadzwyczaynych, lub osobiſtych, mieszczanom właściwych ciężarow etc. etc.— 5.) Uwolnienie od kantonu za ſiebie i dzieci, ktore z sobą do kraiu przyprowadzą; tudzież za czeladź chłopcow rzemieślniczych, domownikow i dzieci, wraz z sobą do kraiu tego sprowadzone: ieżeli ciż domownicy, czeladź etc. ſą aktualnemi cudzoziemcami.— 6.) Mieć będą nadany sobie wolny od opłaty paszport na wprowadzenie z sobą rzeczy niezakazanych, od ktorych żadne Cło ani akcyza wybierane nie będą.— 7.) Naznaczy im ſię bonifikacya kosztow podroży, ſtosownie do wielości mil od oſtatniego mieysca ich przebywania, do mieysca, w ktorym oſiadać maią: po 2. dobre grosze na mile od każdey osoby do samey familii należącey. W przypadku, gdyby ktora z familii tu ſprowadzaiących ſię, miała z sobą wiele mobiliow czyli ruchomości; zz uczynionym w tey mierze do rządu przełożeniem, osobna podług ſprawiedliwości kosztow transportowych naſtąpi bonifikacya.— 8.) Komorne roczne z mieszkania przez nich wynaiętego, podług sprowiedliwey proporcyi będzie im powrocone.— 9.) Gdy idzie o sprowadzenie narzędzi rzemieślniczych, ktore z trudnością tylko mogłyby bydź transportowane, iako to n. p. Prassy do materyow i tym podobnych: w tym razie koszta na założenie warsztatow będą im nadgrodzone: iednak w każdym przypadku osobne za poprzedzaiącą indagacyą powinno bydź w tey mierze do rządu uczynione przełożenie.

II. Ci iednak koloniści, ktorzy oſiadać będą w miaſtach śrzedniey lub niższey klassy, gdzie na ludziach ich Profeſsyi nie zbywa, nie będą mogli bydź przypuszczeni do uczeſtnictwa tych dobrodzieyſtw rządowych bez żadnego ograniczenia: lecz tylko oprocz— 1.) Prawa Obywatelſkiego bez opłaty. — 2.) oprocz konsensu bezpłatnego do prowadzenia rzemiosła i Prawa mayſtrowego.— 3.) oprocz bonifikacyi trzyletniey za Cło i akcyzę podług taxy powyższey.— 4.) oraz uchwalenia na trzy lata od wszelkich ciężarow mieyſkich; — 5.) Tudzież od kantonu za ſiebie i synow ſwoich do kraiu ſprowadzonych oraz ich, czeladź, chłopcow, domownikow z ich dziećmi, ieżeli rownież aktualnemi ſą cudzoziemcami. Oprocz takowych więc dobrodzieyſtw i wolności, druga klassa koloniſtow żadnych innych korzyści mieć nie będzie. Y tylko ſzczegulnieysze talenta oraz inne rownież zalecaiące ich okoliczności, ſtanowić mogą wyiątek od tego prawidła; ktory nawet na ich żądanie będzie uczynionym.

III. Koloniści przenoszący ſię z innych prowincyi Pruſkich do miaſt Pruſko-Południowych, lub innych mieysc tey prowincyi, choćby pierwiaſtkowo rodakami kraiu tego lub cudzoziemcami, byli, nie będą iednak mogli bydź przypuſzczeni tylko: — 1.) do Prawa Obywatelſkiego, ktore nadane im będzie bez opłaty.— 2.) do konsensu bezpłatnego na prowadzenie rzemiosła lub Prawa mayſtrowego; — 3.) do paszportu bezpłatnego na wolność od akcyzy i Cła od ruchomości ich podług powyższego poſtanowienia należących; — 4.) do zwrotu kosztow podroży podług liczby mil i taxy powyższey; Jeżeli iednak ci koloniści zagraniczni, ktorzy będąc iuż oſiadłemi w dawnych Prowincyach Pruſkich, udaią ſię do Pruſs Południowych niezupełną ieszcze w tychże dobrodzieyſtwach Rządowych tamże podług przepisow i urządzeń im należących otrzymali satysfakcyą; do użytku takowych przypuszczeni będą za czas, iaki od pierwiaſtkowey ich w Prussach oſiadłości, czyli od daty uchwalonych im lat wolności, onym w reszcie należy ſię.— W myśl więc dawnieyszych iuż w tey mierze zaszłych urządzeń, uwiadomia ſię o tym powtornie Publiczność, dla ogolney informacyi i zachęcenia.— Dan w Warszawie dnia 9 Stycznia 1799. Roku.

J. K. Mci Pruſs Południowych Kamera Woyſkowo-Ekonomiczna.

DONIESIENIA.

Ktoby ſobie życzył wypuścić w dzierżawę wioſkę iakową w bliſkości Warszawy od trzech do 10ciu mil odległą, za roczną kilku tysięcy złotych Polſkich ſummę, aby tylko była w prowenieńcyi nie zawodney, opłacać ſię maiącey dzierżawie, korrespounduiącey, i przyzwoite miała oraz wygodne i obszerne dla Poſsesora, ile z liczną będącego familią pomieszkanie, niech raczy zgłosić ſię do JP. Woyciechowſkiege mieszkaiącego na Krakowſkim przedmieściu w Kamienicy Skalſkiego Nro 374. a od niego odbierze informacyą o tym, zkim do czynienia wypadać będzie, i że umowa oraz kontrakt dzierżawy po rozpatrzeniu się w ſytuacyi dzierżawy przyszłey, iako nayprędzey zawarty bydź może.

Na dniu 9tym m. b. idąc ze dworku za żelazney bramy do Starego Miaſta, pugilares z różnemi papierami i ręcznemi kartami Ur. Adamowi Ogrodzińskiemu ſłużącemi tudzież blankietami zginął, ktoby takowy pugilares znalazł, uprasza ſię, aby do dworku JP. Szenka na ulicy Graniczna zwaney za żelazną bramą będącego pod Nrem 965. oddał, a tam nadgrodę odbierze.

Sery Limbrrſkie świeże znayduią ſię do ſprzedania w Pałacu Tauberta niegdyś Potockich na Miodowey ulicy na rogu Nro 489.